

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЇ (УКРАЇНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ)

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(індивідуальної усної співбесіди)
З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
Для вступників на І курс навчання
для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
на основі повної загальної середньої освіти**

Берегово – 2024

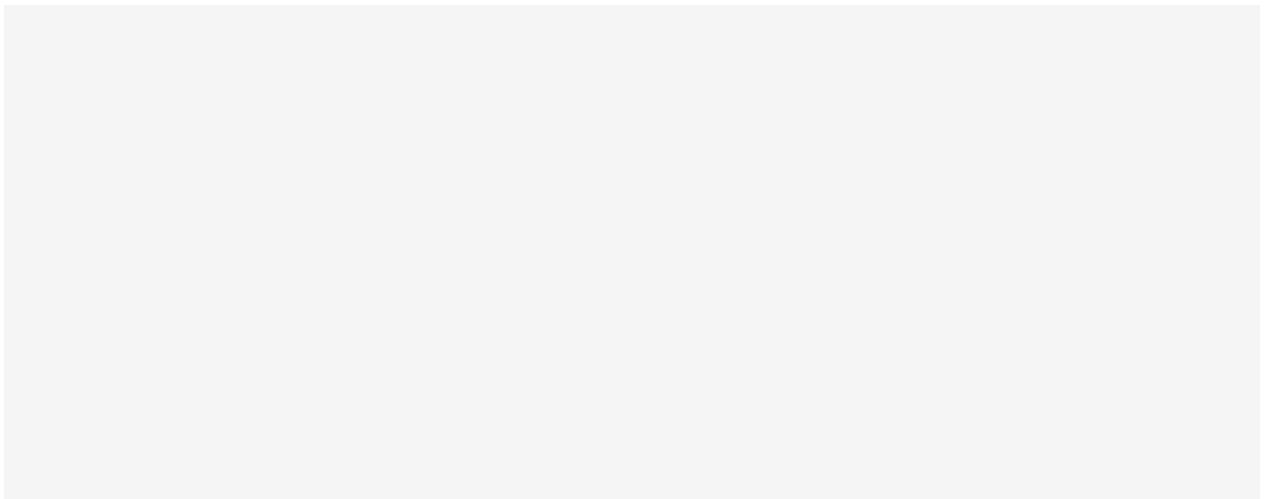
ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ *І.І. Орос (президент)*
_____ *С.С. Черничко (ректор)*

„_____” _____ *2024 року*

Програму вступного випробування розроблено викладачами
кафедри філології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Кордонець О.А.
Вайдич Т.В.
Островський О.О.

ПЕРЕДМОВА

Програма вступних випробувань з української літератури передбачена для підготовки тих абітурієнтів, які мають намір вступати до Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II для навчання за ОС «Бакалавр» на перший курс навчання, і згідно з чинним законодавством належать до тих категорій громадян, які мають право не складати мультипредметний тест, а проходити вступне випробування у формі співбесіди у закладі вищої освіти. Запропонована програма вступних випробувань з української мови розроблена на базі програми зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), затвердженої наказом Міністерства освіти й науки України №696 від 26 червня 2018 року.

Програму співбесіди з української літератури складено з урахуванням мети, вимог і змісту навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти, закладених у Державному стандарті освіти та чинній програмі з української літератури для 11-річної школи.

Співбесіда в ЗВО «Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II» проводиться згідно з Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році, затвердженого наказом МОН № 266 від 06.03.2024 року, Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Закарпатському угорському інституті ім. Ференца Ракоці II у 2024 році, схваленими рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II 25 квітня 2024 року, протокол № 4.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

УСНА НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай. «*Віють вітри, віють буйні*», «*Засвіт встали козаченьки*». Історичні пісні. «*Ой Морозе, Морозенку*», «*Чи не той то хміль*». Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «*Дума про Марусю Богуславку*», балада «*Ой летіла стріла*».

ДАВНЯ УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

«*Повість минулих літ*» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги). «*Слово про похід Ігорів*». Григорій Сковорода. «*De Libertate*», «*Всякому місту – звичай і права*», «*Бджола та Шершень*».

ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХVІІІ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Іван Котляревський. «*Енеїда*», «*Наталка Полтавка*». **Тарас Шевченко.** «*Катерина*», «*Кавказ*», «*Сон («У всякого своя доля...»)*», «*І мертвим, і живим, і ненарожденним...*», «*Заповіт*».

Пантелеймон Куліш. «*Чорна рада*».

Іван Нечуй-Левицький. «*Кайдашева сім'я*».

Панас Мирний, Іван Білик. «*Хіба ревуть воли, як ясла повні?*» (1,4 частини).

Іван Карпенко-Карий. «*Мартин Боруля*».

Іван Франко. «*Захар Беркут*», «*Чого являєшся мені у сні?...*», «*Мойсей*».

ЛІТЕРАТУРА ХХ СТ.

Михайло Коцюбинський. «*Тіні забутих предків*», «*Intermezzo*».

Василь Стефаник. «*Камінний хрест*».

Ольга Кобилянська. «*Valse mélancolique*».

Леся Українка. «*Contra spem spero!*», «*Лісова пісня*».

Микола Вороний. «*Блакитна Панна*».

Олександр Олесь. «*Чари ночі*», «*О слово рідне! Орле скутий!...*».

Павло Тичина. «*Пам'яті тридцяти*», «*Ви знаєте, як липа шелестить...*», «*О панно Інно...*».

Максим Рильський. «*У теплі дні збирання винограду...*».

Микола Хвильовий. «*Я (Романтика)*».

Володимир Сосюра. «*Любіть Україну!*».

Валер'ян Підмогильний. «*Місто*».

Юрій Яновський. «*Майстер корабля*».

Остап Вишня. «*Моя автобіографія*», «*Сом*».

Микола Куліш. «*Мина Мазайло*».

Богдан-Ігор Антонич. «*Різдво*».

Олександр Довженко. «*Зачарована Десна*».

Андрій Малишко. «*Пісня про рушник*».

Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти – людина?», «Задивляюся у твої зіниці...», «Лебеді материнства».

Василь Голобородько. «Наша мова».

Олесь Гончар. «Модри Камень».

Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».

Василь Стус. «Господи, гніву пречистого...».

Іван Драч. «Балада про соняшник».

Дмитро Павличко. «Два кольори».

Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай».

Твори українських письменників-емігрантів.

Іван Багряний. «Тигролови».

Євген Маланюк. «Уривок з поеми».

Сучасний літературний процес (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). Загальний огляд, основні тенденції.

Постмодернізм як літературне явище

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Учасник (учасниця) співбесіди повинен (повинна) вміти:

- розрізняти види й жанри усної народної творчості: різновиди календарно-обрядових пісень (щедрівки, колядки, веснянки, русальні, купальські і жнивварські пісні); суспільно-побутові, історичні й родинно-побутові пісні; думи, балади; визначати провідні мотиви творів усної народної творчості, їхні художні особливості;
- розрізняти літературні роди, види й жанри;
- співвідносити літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією;
- визначати тему, ідею, проблематику літературних творів;
- характеризувати літературних героїв, коментувати їхні вчинки;
- визначати художні образи і їхню роль у літературному творі;
- упізнавати літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками й репліками;
- орієнтуватися в сюжетах літературних творів;
- визначати: сюжетні й позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості;
- визначати провідні мотиви ліричних творів;
- аналізувати мову літературного твору;
- знаходити художні засоби й визначати їхню роль у літературних творах;
- співвідносити фрагмент літературного твору з його назвою та автором;
- співвідносити письменників з фрагментами їхніх творів, а також з висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори;
- знати псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань;
- визначати місце і роль письменника в літературному процесі;
- пояснювати поняття «Розстріляне відродження», «київські неокласики», «празька школа поетів», «шістдесятництво», «дисидентство»;
- орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури.

Учасник (учасниця) співбесіди повинен (повинна) знати такі теоретико-літературні поняття:

- літературні роди: драма, епос (ліро-епос), лірика;

- лірика; її тематичні різновиди та жанри: інтимна, громадянська (патріотична), пейзажна, філософська; верлібр, ліричний вірш, пісня, послання, сонет;
- епос та його жанри: новела, повість, роман, різновиди повісті та роману, усмішка;
- драма та її жанри: власне драма, драма-феєрія, комедія, трагікомедія;
- ліро-епос та його жанри: байка, балада, дума, історична пісня, поема;
- літературні напрями, стилі, течії: бароко, класицизм, реалізм, модернізм (експресіонізм, імпресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм);
- постмодернізм як явище в сучасному літературному процесі;
- ліричний герой, персонаж, прототип, художній образ;
- тема, ідея, мотив, проблематика художнього твору; конфлікт у драматичному творі;
- композиція художнього твору (сюжет, сюжетні й позасюжетні елементи);
- види комічного: бурлеск, гротеск, гумор, іронія, сарказм, сатира, травестія;
- художні засоби: алегорія, алітерація, алюзія, анафора, антитеза, асонанс, гіпербола, епітет (постійний епітет), епіфора, інверсія, метафора, метонімія, оксиморон, паралелізм, персоніфікація, порівняння, рефрен, риторичне звертання, риторичне запитання, символ, тавтологія.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Оцінку відповідей абітурієнта формують такі показники:

- обсяг і глибина знань;
- вміння критично і творчо розглянути програмовий матеріал, робити самостійні логічні висновки;
- вміння чітко, точно й правильно давати відповіді на всі питання;
- рівень мовленнєвої та загальної культури, зокрема вживання слів відповідно до їх значення, володіння нормами літературної вимови та акцентуації, точність вживання граматичних форм, чистота мовлення, етика поведінки.

Результат співбесіди з української літератури становить підсумок балів за виконання завдань співбесіди, поданих у Критеріях оцінювання співбесіди з української літератури. Вступник, який набрав менше 100 балів із вступного випробування, отримує оцінку «незадовільно».

БАЛИ	ХАРАКТЕРИСТИКА НАДАНОЇ ВІДПОВІДІ
101-107	Вступник може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, буде лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.
108-115	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; буде лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.
116-123	Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.
124-131	Вступник має недостатній рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях; висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий.
132-139	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; формулює поняття, наводить приклади; підтверджує висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкриті, але трапляються недоліки за низкою показників; поверхово розкрито питання, бракує єдності стилю та ін.
140-148	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання

	на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.
149-157	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст; розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами тощо
158-166	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями
167-175	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.
176-184	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності.
185-192	Вступник володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.
193-200	Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ПИТАНЬ НА СПІВБЕСІДУ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Біблія як визначний твір світової літератури та першотвір української літератури.
2. Література як вид мистецтва слова. Роди і жанри художньої літератури.
3. Специфіка фольклору як художньої творчості народу. Родова і жанрова структура українського фольклору.
4. Оригінальність «Літопису минулих літ» як історично-літературного твору.
5. „Слово о полку Ігоревім” – перлина давньої української літератури XII ст.
6. Основна проблематика, жанрові різновиди творчості Г. С. Сковороди.
7. І. П. Котляревський – зачинатель нової української поезії і драматургії. Поема „Енеїда”. П'єса „Наталка Полтавка”.
8. Г. Ф. Квітка-Основ'яненко – перший письменник-прозаїк нової української літератури. Повість „Маруся” як зразок сентиментально-реалістичного твору.

9. Майстерність художнього відтворення високих почуттів материнства у поемі Т. Шевченка «Наймичка».
10. Волелюбні і закличні мотиви в поезіях Т. Г. Шевченка „Заповіт”, „І мертвим, і живим...”, „Я не нездужаю”, «Мені однаково» та ін.
11. Творчість Т. Шевченка періоду «трьох літ». Поеми «Сон», «Кавказ», «І мертвим, і живим...».
12. Особливості композиції, соціально-психологічне змалювання художніх образів-персонажів у повісті Марка Вовчка „Інститутка”.
12. „Чорна рада” Пантелеймона Куліша – перший соціально-історичний роман в українській літературі.
13. Жанрові особливості та проблематика І. С. Нечуя-Левицького „Кайдашева сім’я”.
14. Національна ідея в романі Панаса Мирного та Івана Білика „Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Психологічна складність образу Чіпки Вареника.
15. Романтизм повісті «Захар Беркут» І. Франка. Утвердження у творі ідеї патріотизму.
16. «Мойсей» І. Франка як зразок філософської поеми. Проблема стосунків вождя і народу.
17. Імпресіоністична і жанрово-тематична своєрідність новел М. М. Коцюбинського. Оригінальність новели «Intermezzo».
18. Драматичні твори Лесі Українки. Драма „Лісова пісня”: фольклорні джерела, жанрові особливості, художні образи драми.
19. Психологізм новел В. Стефаника з селянського життя. Тема еміграції в новелі «Камінний хрест».
20. Феміністична проза О. Кобилянської. Психологізм новели «Меланхолійний вальс».
21. Поезія модернізму початку ХХ ст. Творчість символістів Миколи Вороного та Олександра Олеся.
22. Поетичний образ України в творчості В. Сосюри. Поезія «Любіть Україну».
23. Майстерність зображення людських характерів у кіноповісті О. Довженка „Зачарована Десна”.
24. Художня оригінальність роману Ю. Яновського «Майстер корабля»
25. Тема кохання в новелі Олесе Гончара «Модри Камінь».
26. Проблема вірності і зради, віри і безнадії у романі Івана Багряного «Тигролови».
27. Образ України у творчості Василя Симоненка („Лебеді материнства”, „Ти знаєш, що ти – людина”).
28. Проблематика роману у віршах «Маруся Чурай» Ліни Костенко. Образ головної героїні.
29. Творчість поетів-шістдесятників (Іван Драч, Дмитро Павличко, Ліна Костенко та ін.)
30. Ідейно-стильові особливості та основні мотиви лірики В. Стуса («Як добре те, що смерті не боюсь я», «На колимським морозі калина...», «Господи, гніву пречистого...»).
31. Новелістика Г. Тютюнника. Ідея утвердження всеперемагаючої любові в новелі «Три зозулі з поклоном».
32. Творчість «Празької школи». Мотиви лірики Є. Маланюка.
33. Особливості та тенденції літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ століття.
34. Постмодернізм як літературне явище.
35. Драматургія М. Куліша. Висміювання комплексу меншовартості в п’єсі «Мина Мазайло».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Заболотний В. Українська література: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Літера ЛТД, 2023.
2. Авраменко О. Українська література : підруч. для 7 кл. закл. загальн. середн. освіти: 2-ге видання, перероблене. Київ: Грамота, 2020.
3. Авраменко О. Українська література: підруч. для 8 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2021.
4. Коваленко Л., Бернадська Н. Українська література: підруч. для 9 кл. заг. серед. освіти. Київ: Оріон, 2021.
5. Авраменко О., Пахаренко В. Українська література (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти. Київ: Грамота, 2018.
6. Авраменко О. Українська література (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2019.

Додаткова:

1. Авраменко О., Блажко О. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. Частина 1. Київ: Грамота, 2019.
2. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник. 2 частина. Київ: Грамота, 2022.
3. Борзенко О., Лобусова О. Українська література: підручник для 8 кл. закл. заг. серед. осв. Київ: Ранок, 2021.
4. Голомб Л., Барчан В., Козак М., Балла Е. Українська література. Тестові завдання для ЗНО. Рекомендовано МОН України; Ужгород: РІК-У, 2019.
5. Слоньовська О., Мафтин Н. Українська література: підручник для 9 кл. загальноосв. навч. закл. Київ: Літера LTD, 2017.
6. Пахаренко В. Українська література (профільний рівень): підруч. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2018.
7. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ: УОВЦ «Оріон», 2018.
8. Коваленко Л. Т. Українська література. Рівень стандарту: підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти / Л. Т. Коваленко, Н. І. Бернадська. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019.
9. Слоньовська О. В. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Слоньовська, Н. В. Мафтин, Н.М. Вівчарик. Київ: Літера ЛТД, 2019.
10. Фасоля А. М. Українська література (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти / А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко, В. М. Тименко, Г. Л. Бійчук. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019.

Голова
предметної екзаменаційної комісії
Відповідальний секретар
Приймальної комісії

Олександр КОРДОНЕЦЬ

Аттіла ТОВТ